

Wij maken
samen
gezond
gewoon

Gids publieke gezondheidszorg voor asielzoekers

COA (nood)opvanglocaties

Gids publieke gezondheidszorg voor asielzoekers COA (nood)opvanglocaties

Uitgave GGD West-Brabant
Datum februari 2025
Status [definitief]

GGD West-Brabant
Doornboslaan 225-227
4816 CZ Breda
www.ggdwb.nl
T 088 639 20 00

Wij maken
samen
gezond
gewoon

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Hygiëne en infectiepreventie	5
3. Infectieziekte bestrijding (IZB)	6
4. Tuberculose (tbc)	7
5. Seksuele gezondheid	8
6. Zorg en overlast	9
7. Preventie	10

1

Inleiding

In deze gids lichten wij de taken en ondersteuningsmogelijkheden van GGD West-Brabant op COA (nood) opvanglocaties voor asielzoekers toe. Zo zorgen we ervoor dat alle informatie rondom de publieke gezondheidszorg, makkelijk en overzichtelijk terug te vinden is.

Het aanbod kan verschillen per type opvanglocatie en daarmee zijn de bekostigingsmogelijkheden ook verschillend. Per onderwerp lichten we uit wat voor welk type opvanglocatie van toepassing is. Daarnaast beschrijven we hoe en wanneer de zorg tot stand komt.

Deze gids is een handreiking en is ter ondersteuning van alle COA locatiecoördinatoren en ketenpartners. Heb je vragen of behoefte aan een toelichting? Neem dan contact op met GGD West-Brabant. Waar je voor welk onderwerp terecht kan, vind je op de volgende pagina's. We helpen je graag verder.

Vluchtelingen verblijven in het opvangcentrum onder verantwoordelijkheid van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Het is de taak van deze organisatie om het infectierisico voor asielzoekers tijdens hun verblijf zo klein mogelijk te maken. Hiervoor is een goed hygiënebeleid nodig.

Vluchtelingen lopen een groter infectierisico dan de gemiddelde burger. Dit komt omdat vluchtelingen:

- afkomstig zijn uit landen waar specifieke infectieziekten (endemisch) voorkomen;
- soms niet of gedeeltelijk gevaccineerd zijn;
- vaak een verminderde weerstand hebben;
- vaak relatief dicht op elkaar leven;
- veel gebruikmaken van dezelfde ruimtes en materialen.

Team Technische Hygiëne: voor advies en ondersteuning

Dit team adviseert (nood)opvanglocaties over hygiëne- en infectiepreventie, om verspreiding van micro-organismen en virussen te voorkomen. Heb je de basis goed op orde? Dan ontstaan infectieziekten minder snel en zijn eventuele uitbraken sneller onder controle.

1. Inspectie

De afdeling Technische Hygiëne Zorg neemt contact op met de locatiemanager voor het uitvoeren van een inspectie. Tijdens deze inspectie wordt beoordeeld of de locatie aan de normen voor (crisis)noodopvang voldoet. Hiervan volgt een rapportage met adviezen voor verbetering. De landelijke hygiënerichtlijnen van het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid (LCHV) vormen het uitgangspunt voor deze inspectie.

2. Vraagbaak voor vragen over hygiëne en infectiepreventie

Hier kan je terecht voor vragen over onder andere algemene hygiëne, schoonmaken en desinfecteren, bouw en inrichting, hygiëne van de bewoners, voedselveiligheid, medische zorg van bewoners, medewerkers en vrijwilligers en de kinderactiviteitenruimte.

Wanneer?

Inspectie: vóór opening van de locatie

Herhaling inspectie: na een jaar

Vraagbaak: tijdens de periode dat de locatie open is

Type locatie:

- POL AZC POA of Regulier, noodopvang en tijdelijke gemeentelijke opvang (afhankelijk van de woordkeuze die gebruikt wordt)
- NO COA

Hoe?

De GGD neemt contact op om een inspectie in te plannen.

Contactgegevens:

T 088 639 27 77

InfectiepreventieWB@ggdwestbrabant.nl

Het voorkomen en beperken van verspreiding van infectieziekten is belangrijk op de opvanglocatie.

Voorbeelden van infectieziekten

- Buikgriep (diarree en/of braken)
- Waterpokken
- Vlekjesziekten
- Tuberculose (zie volgende hoofdstuk)
- Schurft

Meldingsplicht

Meldingsplicht van infectieziekten verloopt volgens artikel 26 van de Wet Publieke Gezondheid. Zijn er meerdere bewoners met klachten, denk aan vlekjes, diarree en braken. Neem dan contact op met de GZA-verpleegkundige. De GZA-verpleegkundigen zorgen voor de juiste vervolgstappen.

Schurft

Meld een verdenking van schurft altijd bij de GZA verpleegkundige. Bij een vermoeden van verspreiding binnen de locatie geldt een meldingsplicht bij team Infectieziektebestrijding (IZB). GGD West-Brabant staat in nauw contact met de GZA-verpleegkundigen.

Meer informatie:

Meldingsplicht infectieziekten | RIVM

Team IZB: voor melding, advies en ondersteuning

Het team IZB van de GGD adviseert de locatiemanager en GZA-verpleegkundigen. Meld een infectieziekte (of vermoeden hiervan) bij team IZB. Het team onderzoekt de situatie en geeft advies om verdere verspreiding binnen de locatie te voorkomen.

Team IZB:

- werkt samen met de locatie en GZA-verpleegkundigen bij een uitbraak of vermoeden daarvan;
- geeft personeel praktische adviezen over maatregelen; hygienemaatregelen en leefregels middels voorlichting;
- ondersteunt bij het informeren van bewoners en betrokkenen, bijvoorbeeld omtrent testen en vaccineren.

Wanneer melden?

- *Braken/diarree*: ongewoon aantal of meer dan 1/10 deel van de instelling / week
- *Hepatitis A*: 1 geval
- *Schurft*: 1 mogelijk of bewezen geval van schurft
- *Vlekjes*: 2 gevallen van plotseling optredende huiduitslag <2 weken

Type locatie:

Er zijn kosten verbonden aan de voorlichting van COA personeel op de locatie en aan groepsvoorlichting voor bewoners. Er zijn geen kosten verbonden aan het individueel voorlichten van de client.

Hoe:

Melding via team IZB bij de GGD.
Het team is bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 08:30–17:00 uur.

Contactgegevens:

T 088 639 28 94
infectieziekten@ggdwestbrabant.nl

Spiedvraag bij een uitbraak?

Medische professionals die betrokken zijn bij een uitbraak, kunnen ook buiten kantooruren overleggen met een dienstdoende arts IZB.

Tbc is een infectieziekte die in Nederland niet vaak voorkomt, maar wel vaker bij asielzoekers en vluchtelingen. Het wordt veroorzaakt door de tuberculosebacterie. Tbc is goed te behandelen met medicijnen.

Veelvoorkomende klachten: hoesten, bloed ophoesten, minder eetlust, afvallen, nachtzweet, vermoeidheid, koorts, algehele malaise, klierzwellen en pijnklachten.

Tbc-onderzoek bij binnenkomst in Nederland

Asielzoekers afkomstig uit landen met een incidentie (aantal nieuwe besmettingen) van meer dan 50 per 100.000 inwoners, komen in aanmerking voor een verplicht tbc-onderzoek. Dit gebeurt door middel van een longfoto, bij binnenkomst in Nederland.

Meestal vindt dit onderzoek plaats binnen 3 dagen na binnenkomst in ter Apel door de GGD Groningen. Maar door de huidige drukte worden asielzoekers tegenwoordig ook elders in Nederland onderzocht. Zij worden door GGD West-Brabant opgeroepen na inschrijving bij de IND. De locatiemanager hoeft hier geen actie op te ondernemen, dit gebeurt automatisch.

Onderzoek bij kinderen

Asielzoekerskinderen onder de 12 jaar worden niet in het aanmeldcentrum gescreend. Zij worden uitgenodigd voor een tuberculinehuidtest (THT) door de GGD in de regio waar het kind op dat moment verblijft. Kinderen onder de 5 jaar komen in aanmerking voor een BCG-vaccinatie.

- Welke landen een hoge tbc-incidentie hebben zie je hier: www.tbc-online.nl
- Meer informatie over tbc-screening voor immigranten vind je in deze folder: www.rivm.nl/documenten/folder-tuberculosescreening-voor-immigranten

Hoe raakt iemand besmet?

Als iemand met besmettelijke tbc in de longen hoest of niest, kunnen er bacteriën in de lucht komen. Iemand die deze bacteriën inademt, kan besmet worden. Een besmetting krijg je niet door het geven van een hand of zoen. En ook niet door het aanraken van kleding, eten, borden, bekken of bestek van een persoon met tuberculose.

Iemand die besmet is met de tuberculosebacterie is niet ziek en niet besmettelijk. De bacteriën zijn slapend en je hebt op dit moment nog geen klachten.

De kans is 10% dat iemand met een tbc-infectie ziek wordt. Dit kan maanden tot jaren duren. Mensen met een lage weerstand hebben meer kans om ziek te worden. Iemand met een tbc-infectie kan medicijnen krijgen om te voorkomen dat hij of zij daadwerkelijk tbc krijgt.

Team tbc: helpt bij een (vermoedelijke) tbc-besmetting

Vermoed je een besmetting? Team tbc van de GGD richt zich in de COA opvanglocaties op preventie en bestrijding van tuberculose door middel van screening of behandeling van een besmetting met de tuberculosebacterie of de ziekte. Ook wordt er, indien nodig, ondersteuning geboden in de vorm van (groeps-) voorlichting aan asielzoekers en medewerkers van de COA locatie.

Neem contact op in de volgende gevallen:

- Als iemand zegt tbc te hebben.
- Als iemand een tbc-behandeling ondergaat.
- Als iemand langer dan 3 weken de volgende klachten heeft:

- Hoesten	- Vermoeidheid
- Minder eetlust	- Koorts
- Afvallen zonder reden	- Malaise
- Nachtzweet	- Klierzwellen

 (vooral in de hals)

Wanneer melden?

- Om (vermoeden van) tbc-infectie te melden
- Wanneer iemand een tbc-behandeling ondergaat
- Als iemand langer dan 3 weken klachten heeft

Type locatie:

Dienstverlening rondom tbc is op alle opvanglocaties gelijk en wordt vergoed. Hier zijn geen kosten voor de locatie aan verbonden. Aan de voorlichting van personeel op de locatie zijn wel kosten verbonden.

Contactgegevens:

Tuberculose Algemeen: T 088 639 22 64
tbcbreda@ggdwestbrabant.nl
Verpleegkundige lijn: T 088 639 26 02
svtbc@ggdwestbrabant.nl
 Afdeling Tuberculose,
 Doornboslaan 225-227, 4816 CZ Breda

De afdeling Seksuele Gezondheid van de GGD biedt hulp bij vragen over seksualiteit of seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's). Deze hulp is aanvullend op de zorg van de huisarts.

Bewoners kunnen een afspraak maken, bijvoorbeeld voor een soa-test. De GGD-medewerker bepaalt aan de hand van een aantal vragen of de GGD kan helpen of dat de huisarts of een andere testfaciliteit moet worden ingeschakeld.

Sense spreekuur

Voor alle vragen over seks kunnen jongeren tot en met 24 jaar terecht op het Sense spreekuur van de GGD, dit gaat op afspraak. Voorbeelden van onderwerpen zijn pijn bij de seks, vragen over klaarkomen, moeite met het aangeven van grenzen, gender en seksuele voorkeuren of anticonceptie.

Hepatitis B vaccinaties

Mannen en transpersonen die seks hebben met mannen (MSM) en sekswerkers kunnen zich via de GGD gratis laten vaccineren tegen hepatitis B.

Contactgegevens vaccinaties Hepatitis B

Afspraak maken als MSM:

www.mantotman.nl/nl/snel-regelen/vaccinaties-gegen-hepatitis

Afspraak maken als sekswerker:

www.sekswerk.info/nl/gezondheid/soas/hepatitis-b-vaccinatie

PrEP-zorg

PrEP is een pil waarmee je hiv kunt voorkomen. PrEP beschermt alleen tegen hiv, niet tegen andere soa. Mannen die seks hebben met mannen (MSM) en transgender personen kunnen PrEP-medicatie en controles aanvragen bij de GGD. Je kan contact opnemen om te bespreken of een bewoner in aanmerking komt voor PrEP via de GGD. De GGD denkt ook mee over andere opties.

Inloopsprekkuur sekswerkers

Sekswerkers kunnen voor soa-testen terecht op het inloopsprekkuur. Een afspraak maken is niet nodig, je kan gewoon plaatsnemen in de wachtkamer.

Inloopsprekkuur sekswerkers: Iedere dinsdag van 10.00–12.00 uur bij de GGD in Breda.

Contactgegevens

afdeling Seksuele Gezondheid

Voor bewoners: T 088 639 27 98, bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 13.30-16.30 uur.

Intercollegiaal overleg: T 085 078 59 40, bereikbaar van maandag t/m vrijdag tussen 08.30–12.00 uur en tussen 13.00–17.00 uur.

centrumseksuelegezondheid@ggdwestbrabant.nl

Hulp bij onbedoelde zwangerschap

De keuzehulpverleners van de GGD bieden ondersteuning in de vorm van een keuzehulpgesprek.

Kijk voor meer informatie op

[Informatiepunt onbedoelde zwangerschap.](#)

Contactgegevens keuzehulpverleners

T 0800 6160

Nu Niet Zwanger:

kinderwens- en anticonceptiecounseling

Het programma Nu Niet Zwanger ondersteunt professionals bij het voeren van gesprekken met hun cliënten over kindwens, seksualiteit en anticonceptie. Zo kunnen we mensen die in kwetsbare omstandigheden verkeren, helpen bij het weloverwogen plannen van hun kindwens. Is er geen actuele kindwens, dan biedt Nu Niet Zwanger ondersteuning bij het kiezen en correct gebruiken van anticonceptie.

Contactgegevens Nu Niet Zwanger

nnz@ggdwestbrabant.nl

Nu Niet zwanger kan een beroep doen op een medisch netwerk.

Op (nood)opvanglocaties heb je te maken met mensen in een kwetsbare positie, die zelf geen hulp zoeken, maar soms wel hulp nodig hebben. Vaak zijn zij nog niet in beeld bij hulpverleners of ze hebben (nog) geen passende hulp. Zijn er signalen van zorg of overlast, zoals bijvoorbeeld verwardheid of bedreigingen, neem dan contact op met het team Zorg & Overlast (team OGGZ).

Team OGGZ: voor zorg op maat

Team OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg) speelt een coördinerende rol in het faciliteren van passende zorg en ondersteuning en houdt daarbij vinger aan de pols. Het team fungeert als verbindende schakel naar een sociaal-medisch vangnet voor kwetsbare burgers.

Het team OGGZ bestaat uit verpleegkundigen en psychosociaal medewerkers. Het heeft een uitgebreid netwerk van professionals binnen alle gemeenten. In samenwerking met ketenpartners zoeken zij geschikte zorg (op maat). Je kan bij het team terecht voor de volgende onderwerpen:

- Woningvervuiling
- Sociaal medische zorg dak- en thuislozen
- Kwetsbare burgers op campings
- De wijk GGD'er

Meldpunt Crisiszorg

Als je je ernstige zorgen maakt over iemand in de omgeving, bijvoorbeeld als iemand zichzelf of anderen in gevaar brengt dan kan je terecht bij het Meldpunt Crisiszorg West-Brabant.

De professionals van het Meldpunt geven advies en kijken samen met de melder wat er gedaan kan worden. Als er acute hulp nodig is, schakelen ze de juiste crisisdienst in.

Voorbeelden van acute meldingen:

- Verward gedrag
- Iemand brengt zichzelf of anderen in gevaar
- Iemand dreigt zichzelf of anderen ernstig te verwonden
- Verplichte zorg lijkt nodig

Voorbeelden van niet acute meldingen:

- Je hebt iemand al een tijd niet gezien.
- Je hebt overlast van iemand die de buurt vervuult of spullen kapot maakt.

Voorheen konden inwoners met zulke hulpvragen terecht bij het Meldpunt Zorg & Overlast van de GGD. Nu valt dit onder het Meldpunt crisiszorg. Het meldpunt schakelt passende hulp in.

Is een situatie levensbedreigend?

Bel dan 112.

Contactgegevens Team OGGZ

teamoggz@ggdwestbrabant.nl

Contactgegevens Meldpunt Crisiszorg

T 0800 5099

Het meldpunt is er voor bewoners en voor professionele hulp- en zorgverleners.

Wil je een online melding maken over iemand waar je je zorgen over maakt?

Dat kan dat via het [online meldformulier](#).

Een van de publieke taken van GGD West-Brabant is het verzorgen van gezondheidsvoorlichtingen voor asielzoekers. Op basis van de informatiebehoefte van jouw locatie, worden de voorlichtingen ingepland.

De gezondheidszorg is in Nederland anders geregeld dan in het land van hun herkomst, hierdoor zijn er veel vragen. Met kennis over de Nederlandse cultuur, opvoeding en gezondheidszorg kunnen we de integratie van asielzoekers verbeteren. Met elkaar hierover in gesprek gaan en naar elkaar luisteren, hebben een bewezen positief effect op het lerend vermogen. Het geeft asielzoekers handvatten om hun weg te vinden in Nederland.

Thema's

De GGD verzorgt voorlichtingen op onder meer de volgende thema's:

- Gezondheidszorg in Nederland
- Persoonlijke hygiëne
- Seksualiteit
- Mentale gezondheid
- Opvoeden in twee culturen

Speelt er een ander thema? Informeer naar de mogelijkheden hiervoor.

Landelijke afspraken

Voor een reguliere opvanglocatie (AZC/AMV) gelden de volgende afspraken:

- GGD en COA-locatiemanager (of programma-begeleider COA) overleggen ten minste eenmaal per jaar over de in te plannen voorlichtingsactiviteiten. Zij leggen dit vast in een jaarwerkplan.
- GGD en COA-locatiemanager (of programma-begeleider COA) evalueren halfjaarlijks het jaarwerkplan. De GGD stelt zo nodig het plan bij.
- De GGD voert minimaal 12 en maximaal 26 voorlichtingen per jaar per locatie uit (inclusief alle modaliteiten).
 - De GGD kan 52 voorlichtingen uitvoeren op een locatie met meer dan 600 bewoners (inclusief alle modaliteiten).
 - De GGD voert minimaal 6 en maximaal 12 voorlichtingen uit per jaar in een zelfstandige AMV-locatie (POA, RGO1, RGO2 of BO) met een eigen adres.

Praktische zaken

- Het COA stelt een geschikte ruimte voor groepsvoorlichting beschikbaar, indien mogelijk met audiovisuele middelen en wifi.
- Het COA selecteert, in afstemming met de GGD, de deelnemers voor de voorlichting.
- De GGD regelt een tolk.
- Het COA nodigt deelnemers actief uit voor de voorlichting en zorgt voor verspreiding van de uitnodigingen.
- COA en GGD houden bij hoeveel deelnemers worden uitgenodigd en hoeveel er daadwerkelijk deelnemen.
- De GGD koppelt signalen die voortkomen uit de voorlichting waar nodig terug aan het COA.
- Het COA en de GGD maken afspraken over het ondertekenen van het declaratieformulier voor GGD GHOR NL.

Wanneer:

Enkele weken na de opening. De coördinator voorlichtingen van GGD West-Brabant neemt contact op om de voorlichtingen te plannen. Wil je eerder plannen? Neem dan contact op. Gezondheidsvoorlichting is beschikbaar voor de volgende locaties: AZC, GLO, POA/RGO/BO en VBL. Op verzoek van de COA-locatiemanager kan de GGD ook gezondheidsvoorlichting geven in een COL, POL of COA-noodopvang.

Type locatie:***Crisisnoodopvang***

Op verzoek of bij noodzaak. Voorlichtingen en vergoeding vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

NO gemeente

Op verzoek of bij noodzaak. Voorlichtingen en vergoeding vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente.

NO AMV

Op verzoek van de locatie (vergoeding door COA).

NO COA

Op verzoek van de locatie (vergoeding door COA).

Contactgegevens:

preventie@ggdwestbrabant.nl

GGD West-Brabant
Doornboslaan 225-227
4816 CZ Breda
www.ggdwb.nl
088 639 20 00

Wij maken
samen
gezond
gewoon

ggdwb.nl